

Kemijärvi

LISÄTUTKIMUKSIA ASUINPAIKOILLA SOTANIEMI 1, 2b ja 3

Tutkimuskertomus v. 1961

laatinut C. Carpelan 27.4.1962

63a

63c

88

Suorittaessani kesällä 1961 kaivauksia Haverin kivikautisella asuinpaikalla Kemijärven Luusuan Hoppulassa (kaivauskertomus top. arkistossa) suoritin myös täydentävää inventointia ja pieniä koe-kaivauksia löytöpaikoilla Sotaniemi 1, Sotaniemi 2b ja Sotaniemi 3 (ks. A. Erä-Eskon inventointikertomus Kemijärveltä top. arkistossa).

SOTANIEMI 1.

Kesällä 1960 J. Sarkamo suoritti paikalla koe-kaivauksen (kertomus top. arkistossa), joka tuotti vähäisiä löydöksiä. Perunapellon etelälaitaan kohtisuoraan Kemijokea vastaan kaivetun koeojan profiilissa hän aivan rantatörmän tuntumasta totesi vähäisiä kulttuurikerroksen merkkejä. Koska perunapello oli kylvössä, hän ei voinut kaivauksin tutkia sitä, vaikka näytti todennäköiseltä, että sen alta löytyisi kivikautisen asuinpaikan jäännöksiä.

Kesällä 1961 tutkin pellon ensin päällisin puolin, jolloin ei löytynyt a i n o a t a k a a n kvartsi-iskosta tai muuta kivikautista materiaalia. Tämän jälkeen kaivettiin peltoon pari kymmentä koe-kuoppaa, mutta niistäkään ei löytynyt iskoksia tms. eikä liioin mitään kulttuurikerroksen merkkejä. Sarkamon koe-kaivauksen eteläpuolelle kaivettiin niin ikään muutamia koe-kuoppia, jotka paljastivat vain koskemattoman maan eikä muuta.

Sotaniemi 1 sijaitsee jyrkän ja korkean, veden muovaaman rantatörmän päällä. Ranta-asuinpaikan sijoittaminen tällaisen törmän päälle on epäkäytännöllisyydessään mieletöntä kun sadan metrin päässä kumpaankin suuntaan on jokeen loivasti viettävä tai korkeintaan metrin korkuiseen törmään päättyvä ranta. Sotaniemi 1:n naapuriasuinpaikat Sotaniemi 2a, 2b, 3a ja Haveri sijaitsevat tällaisilla ~~naapuripaikoilla~~paikoilla. Törmä, jonka

päällä Sotaniemi 1 sijaitsee, on veden helposti syövytettävissä olevaa soraa. Käsitykseni on, että Sotaniemi 1 on jokeen sortuneen asuinpaikan ylimmät rippeet, ja että varsinainen asuinpaikka-alue ei koskaan ole ulottunut esim. yllä mainittuun perunapeltoon asti.

SOTANIEMI 2b

Kesällä 1960 J. Sarkamo löysi iskennäisiä ja hajonneen lieden kiviä (epävärma) rantatörmän tuntumasta n. 40 m asuinpaikasta Sotaniemi 2a etelään. (kaivauskertomus top. arkistossa). Löytöpaikalle hän antoi nimen Sotaniemi 2b (kohta on merkitty Sotaniemi 2a:n yleiskarttaan, liite 5).

Kesällä 1961 löysin samalta paikalta kahdesta maakuopasta kvartsi-esineitä ja iskennäisiä sekä palanutta luuta. Mainittujen kuoppien kaivettiin lähes joen suuntainen 32 m pitkä koeoja (suunnassa pohjoinen - etelä; ruudut H10 - H25; ylempi kuoppa ruudun H20 kohdalla ja alempi kuoppa ruudun H13 kohdalla; ylempi kuoppa sijaitsi alemmasta pohjoiseen Sarkamon yleiskarttamerkinnän kohdalla). Löydökset olivat varsin niukat - joitakin kvartsiesineitä ja -iskoksia (KM 15409:1-25) - eikä kulttuurikerrosta voitu todeta (minkä vuoksi profiili ajan niukkuuden takia jätettiin piirtämättä). Paksun heinäturpeen alla oli punainen mudan sekainen hiekkakerros (ilmeisesti tulvan aikaan saama; ks. esim. Haverin kaivauskertomus vuodelta 1961) ja sen alla koskemattomalta näyttävää hiekkaa. Koeojan pohjois ja länsipuolelle kaivetut koekuopat osoittivat samaa; löydöksiä ei niistä saatu.

Löydösten niukkuuden ja kulttuurikerroksen puutteesta huolimatta on kuitenkin varsin todennäköistä, että kysymyksessä on asuinpaikka, tulvien perin pohjin hävittäjä asuinpaikka.

SOTANIEMI 3

N. 50 m joen rannasta korkean törmän päältä on A. Erä-Esko Mattilan ja Hoppulan talojen raja-aidan kummaltakin puolelta perunamaasta löytä-

nyt kvartsi-iskennäisiä (inventointikertomus).

Tarkastellessani peltoja kesällä 1961 en löytänyt niistä a i n o a -
t a k a a n iskennäistä tms. Koska perunamaat oli kylvetty, niihin ei
voinut kaivaa kuoppia, mutta sen sijaan ne piiritettiin koekuopilla. Niistä
ei voitu todeta kulttuurikerrosta, eikä niistä myöskään saatu löydöksiä.
Koekuoppia kaivettiin myös törmään ja sen alle, jotta selviäisi, olisiko
mahdollisesti kysymys sortumeesta asuinpaikasta. Mitään ei löytynyt.

Helsingissä 27. 4. 1962

Christian Carpelan

Christian Carpelan